

Prekentekest: Joh 4,27-42

I det samme kom disiplene, og de undret seg over at Jesus snakket med en kvinne. Men ingen av dem spurte hva han ville eller hvorfor han snakket med henne. Kvinnen lot nå vannkrukken stå og gikk inn i byen og sa til folk: "Kom og se en mann som har fortalt meg alt det jeg har gjort! Han skulle vel ikke være Messias?" Da drog de ut av byen og kom til ham.

I mellomtiden sa disiplene til Jesus: "Rabbi, spis!" "Jeg har mat å spise som dere ikke vet om," svarte han. De sa til hverandre: "Har kanskje noen brakt ham mat?" Men Jesus sa til dem: "Min mat er å gjøre det han vil som har sendt meg, og fullføre hans verk. Sier dere ikke selv: Ennå er det fire måneder til de høster inn. Men jeg sier dere: Løft blikket og se på markene, de står alt hvite mot høst. Den som høster, får sin lønn og samler inn grøde for det evige liv, slik at den som sår og den som høster, kan glede seg sammen. Her er det et sant ord at én sår, og en annen høster. Jeg har sendt dere ut for å høste det dere ikke har arbeidet med. Andre har arbeidet, og dere har gått inn i deres arbeid."

Mange av samaritanerne fra denne byen var kommet til tro på Jesus på grunn av det kvinnen sa da hun vitnet: "Han har sagt meg alt det jeg har gjort." Nå kom de til ham og bad ham bli hos dem, og han ble der to dager. Mange flere trodde, da de fikk høre hans eget ord, og de sa til kvinnen: "Nå tror vi ikke lenger på grunn av det du sa. Vi har selv hørt ham, og vi vet at han virkelig er verdens frelser."

Slik lyder Herrens ord.

Denne teksten er fortsettelsen av forrige søndags tekst; om kvinnen fra Samaria og hennes møte med Jesus. De møttes ved en brønn. Det var samlingsstedet for alle kvinnene i byen. Dit kom de om kvelden, når temperaturen falt så pass at det ble mer behagelig å være ute. Brønnen var et viktig sosialt møtested for alle. Men ikke for denne ene kvinnen. Hun kom midt på dagen, trolig fordi hun var gjenstand for sladder og var dårlig likt av de andre kvinnene fordi hun levde et klanderverdig liv.

Vi fikk vite årsaken. I samtalens løp sa Jesus at den som vil ha et rett forhold til Gud, må tilbe Faderen i ånd og sannhet. Her gikk det ikke med løgn og fortielser. I sannhetens navn går det ikke an å skjule sitt liv for Gud, ei heller sin fortid. Slik ble det derfor også i møte med Jesus. Han visste om hennes fortid. Han visste at hun hadde hatt fem menn, og nå var hun samboer med den sjettede. Han visste alt, for ingen ting kan holdes skjult for Gud. Likevel møtte han henne med respekt og høflighet.

I det disiplene kom, gikk kvinnen. Hun lot vannkrukken stå. Jesus hadde tilbudt henne vann å drikke som gjorde at hun ikke skulle bli tørst igjen. Hun gikk inn til byen. Ikke for å skjule seg og snike seg inn som hun trolig hadde gjort så mange ganger før. Nå gikk hun inn der det var folk, og hun sa til den ene og til den

andre: ”Kom og se en mann som har fortalt meg alt det jeg har gjort! Han skulle vel ikke være Messias?”

Den dagen ble et tydelig vendepunkt i hennes liv. Alle i byen skulle vite: hun hadde møtt Jesus, en mann som hadde sagt henne alt hun hadde gjort. For mange kan det virke skremmende å møte en som avslører de mørkere sidene ved livet. De fleste har slikt de ønsker å holde skjult. Da kan også Jesus bli en trussel. Han er truende til å sette ord på det som er vanskelig.

Hadde det vært i dag Jesus møtte henne ved brønnen, da måtte han ha gått dit om kvelden og møtt henne i mylderet. I dag er det sosialt akseptert i mange miljøer å ha samboer. Det er også akseptert å ha hatt flere. Kvinnen fra Samaria hadde neppe skilt seg så mye ut i forhold til andre. Hva ville Jesus sagt henne i dag? Ville Jesus møtt henne i dag som et menneske formet av vår tids holdninger og sagt at det er greit at dere bor sammen? Noen tenker seg det slik. Og de tenker:

Er det ikke slik at tidene forandres og at Bibelen må leses i lys av den tiden den ble skrevet? Jo det er slik, men det er også slik at de bud og formaninger som er begrunnet ut fra Guds skapelsesordning, de gjelder så lenge skaperverket består. Og det er avgjørende. Kulturer skifter, men menneskenaturen består. Alle som har satt seg inn i hvordan mennesker har tenkt og levd i århundrer og årtusener tilbake, vet noe om at menneskenaturen i bunn og grunn er den samme til alle tider. Mennesket for to og tre tusen år siden var bemerkelsesverdig likt mennesket av i dag. Guds skapelsesordning består så lenge det finnes mennesker på jorda.

Derfor har Jesus noe å si oss i dag. Derfor er Guds ord forpliktende for oss som kirke. I vår tid må kirken være et korrektiv til den utviklingen vi ser i samfunnet. Det gjelder i spørsmål om samliv, som i spørsmål om menneskeverd og livsrett. Vi har sannelig ikke mye å skryte av som ledere i kirken i dag. Alt for mange av oss har vært unnfallende i forhold til å formane rett ut fra Guds ord. Noen har attpåtil sagt ja der Gud i sitt ord sier nei.

Hva hadde skjedd med kvinnen fra Samaria hvis noen kom Jesus i forkjøpet og sa: ”Du er godtatt som du er. Bare fortsett å leve som du lever.” Trolig hadde kvinnen blitt glad og slått seg til ro med det. Men ville det vært til gagn for henne?

I virkelighetens verden godtar ikke Gud oss som vi er. Vi er syndere enten vi heter Per eller Even eller Hilde. Gud kan aldri godta synd. Vi er ikke syndere først og fremst fordi vi gjør synd, men vi gjør synd fordi vi er syndere. Synden er ikke bare en ytre uvane, nei, synden er en integrert del av vår natur som mennesker, et medfødt opprør mot Gud som er i oss og er en del av oss – en del vi ikke blir kvitt så lenge vi lever her på jorden. Og skal vi være ærlige, og det skal vi jo, så kjenner vi vel til det alle og enhver.

Gud er en hellig Gud og tåler ikke synd i sin nærhet. Derfor kan ikke Gud si; det er greit at dere er syndere, fortsett som før. Tvert imot, Guds ord lyder: Vend om og tro evangeliet! Vend om, det er det motsatte av; fortsett som før. Å vende om er at livet får en ny og annen kurs.

Møtet med Jesus har vendt om tusener på tusener av mennesker. Ingen kan vende om i egen kraft, men Jesus kan skape omvendelse. Evangeliet er at Jesus har sonet vår synd. Derfor kan Gud tilgi synd for Jesu skyld, og godta oss til tross for dem vi er, for Jesus skyld. Synd som er tilgitt av Gud er borte, den finnes ikke mer. Men der synden ikke bekjennes og gjøres opp, der blir den fastholdt av Gud, uansett om det så skulle være en prest eller en biskop som har sagt: "det er ikke så farlig". Det hjelper ikke å møte en nådig prest, hvis en ikke møter en nådig Gud. Gud ser aldri mellom fingrene med synd, men han tilgir for Jesu død og oppstandelses skyld når synden bekjennes. Slik er en hver kristen en tilgitt synder. Noe større enn det kan vi aldri bli så lenge vi bor her på jorda.

På fellesmøtene som har vært denne uka, har vi fått høre vitnesbyrd om hvordan Jesus har møtt mennesker i vanskelige livssituasjoner. Flere har fortalt at de i mange år var bundet av sterke krefter som styrte livet deres, alkohol og narkotika. På Evangeliesenteret møtte de Jesus. Møte med ham førte til oppgjør og et nytt liv. Det de ikke selv klarte å komme ut av, det har Jesus gjort for dem i deres liv. Han bruker mennesker i sin tjeneste, medmennesker og terapeuter, og han skaper noe nytt; fremtid og håp og glede. Det som før var flaut og vanskelig, et ødelagt liv, det fortelles villig vekk i vitnesbyrdet om han som kom inn i deres liv og tilbød det vannet som gjør at en aldri mer blir tørst. Et malende uttrykk for den som er alkoholiker eller stoffmisbruker.

Jesus møtte mennesker langt utenfor allfarvei. Respektable borgere gikk ikke dit. Det var en dyp konflikt mellom jøder og samaritanere. Det var en religiøs konflikt som gav seg utslag i hendelser som at samaritanere i år seks vanhelliget templet under jødernes påskefeiring, ved å kaste menneskeknokler inn dit. Slikt skapte sinne og hat. I følge kilder begynte samaritanere etter år 56 å drepe jøder på pilegrimsferd til Jerusalem som tok snarveien gjennom Samaria. Spenningen var også på Jesu tid til å ta og føle på.

Selv den dag i dag lever konflikter i beste velgående i området. Førrige torsdag leste jeg i en avis: "Bombefabrikk avslørt i Sikem". Det var overskriften. "Til sammen 40 personer i Judea og Samaria er anholdt og flere har tilstått at de hadde planer om å skyte, bombe og utføre selvmordsaksjoner mot israelere." Mange har lett for å dømme hele folkegrupper og si: vi vil ikke ha noe med dem å gjøre. Slik er ikke Jesus. I dag som den gang oppsøker Jesus mennesker i begge leire og på alle sider av mennesketrukne grenser.

Jeg kjenner en kristen araber. Hans største ønske er at jøder må få møte Jesus og bli frelst. Vi har ikke lov til å oppføre oss som om Jesus ikke bryr seg om

mennesker som vi kanskje misliker. Jesus gikk til mennesker som hadde massevis av fordommer mot ham og det folket han representerte. De aller fleste hadde nok villet jage ham bort. Men det var en som mot alle odds tok imot. Hun fikk vitne om Jesus til sine medborgere. Vi leste:

”Mange av samaritanerne fra denne byen var kommet til tro på Jesus på grunn av det kvinnen sa da hun vitnet: Han har sagt meg alt det jeg har gjort. Nå kom de til ham og bad ham bli hos dem, og han ble der to dager. Mange flere trodde, da de fikk høre hans eget ord, og de sa til kvinnen: Nå tror vi ikke lenger på grunn av det du sa. Vi har selv hørt ham, og vi vet at han virkelig er verdens frelser.”

Hvem skulle vel tro det var mulig? Hvem skulle vel tro at kvinnen ved brønnen i Samaria i det hele tatt ville bli en kristen? Det viser seg at når mennesker kommer løs fra sine fordommer om død religion og hva det måtte være, og får møte den levende Jesus, da blir det en aha-opplevelse uten like. Da er det som øynene åpnes for første gang. Da blir det ikke bare løse antagelser om religion. Samaritanerne sa: ”Vi har selv hørt ham, og vi vet at han virkelig er verdens frelser.”

I dag skjer det vekkelser noen steder i landet vårt. Det er ikke alltid de store skarene som kommer til. Noen steder vekkes sløve kristne til fornyelse. I Trondheim har jeg hørt det skjedde en vekkelse i New-Age miljøet uavhengig av kristne kirker. Mennesker som søkte mye rart kom også til å søke Jesus. Etter hva jeg hørte, førte det til omvendelse og trang til å vitne om Jesus. – Kom og hør, – kom og se, – kom og opplev en som har sagt meg alt. Jesus er den samme i dag.

Disiplene var borte for å kjøpe mat mens Jesus samtalte med den samaritanske kvinnen. Da de kom tilbake sa han: ”Min mat er å gjøre det han vil som har sendt meg, og fullføre hans verk. ... Løft blikket og se på markene, de står alt hvite mot høst.” Gaven og oppgaven henger sammen for den som er kristen. Jesus fullførte sitt verk. Han gav sitt legeme til brød for verden. Han sier: ”Jeg er det levende brød som er kommet ned fra himmelen. Den som spiser av dette brød, skal leve til evig tid. Og det brød jeg vil gi, er mitt legeme som jeg gir til liv for verden.” Joh 6,51. I dag er gaven ferdig og nattverdbordet dekket. De er velkommen til fellesskap med Jesus og til fellesskap med medkristne.

Til gaven hører også oppgaven. Også den er Guds verk. Se markene står alt hvite mot høst, sa Jesus, og så ut over forholdsvis nysådde marker. Han så det ingen andre så; i horisonten, en flokk samaritanere på vei til Jesus. Han ser også i dag det ingen andre ser. Måtte vi, som ham, løfte blikket og få øye på den ene på vei til vannposten. Måtte vi, som ham, stanse opp og slå av en prat, til tross for fordommer og inngrodd mistenksomhet. Da kan det hende det blir anledning til å fortelle om vannet, livets vann – og Jesus.

Ånden og bruden sier kom: "Kom! og den som hører dette, skal si: Kom! Den som tørster, skal komme, og den som vil, skal få livets vann for intet." Åp 22,17.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.